

Nr. 8(154)

Bazūne

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2024. gada 5. augusts

JAUNAS GRĀMATAS ATVĒRŠANA

Gunta Bite

Avīzītes «Bazūne» redaktore

Braila un pielāgotās drukas nodaļas komanda ir atgriezies no atvaļinājuma un gatava jaunam darba cēlienam. Savu darba gadu nodaļa noslēdza ar jūnijā izdoto grāmatu «Sprīdītis», tāpēc jaunu darba posmu gribam sākt ar jaunas grāmatas atvēršanas svētkiem.

Tā ir Guntas Bites vieglajā valodā sarakstītā grāmata «Pie omītes», kurā stāstīts par kādas ģimenes likteni. Notikumi risinās ģimenes kafejnīcā «Pie omītes», kur strādā omīte ar savu mazmeitu Paulu. Saldās kūciņas viņām palīdz cept Gatis, kurš ieradies no

citas pilsētas. Katrs no viņiem dzīvē piedzīvojis lielu nelaimi. To aizmirst nevar. Tomēr ikviens no viņiem ir saglabājis sevi labo.

Pāri ielai atvēries jauns veikals «Tartes». Tā īpašniekam Rihardam nepatīk omītes kafejnīca, jo viņa franču kūciņas nespēj latviskajā mazpilsētā konkurēt ar latviešu pīrādziņiem. Kafejnīcā parasti ir vairāk pircēju nekā viņa veikalā, tāpēc Rihards grib panākt kafejnīcas slēgšanu. Vai viņam tas izdosies? Par to varēsiet lasīt grāmatām, taču pagaidām aicinām uz šīs grāmatas atvēršanas svētkiem, kas notiks **14. augustā plkst. 14.00**. Svētkos aicinātas piedalīties arī grāmatas ilustratore Amanda Jēkabsone un literārā redaktore Zane Daugule.

BIBLIOTĒKAS ZIŅAS

TIKŠANĀS AR DAINI ĪVĀNU

Gundega Tabaka

LAN vecākā bibliotekāre

Atzīmējot vēsturiskās akcijas «Baltijas ceļš» 35. gadadienu, Latvijas Neredzīgo bibliotēka **20. augustā plkst. 14.00** rīkos tikšanos ar latviešu **žurnālistu un politiķi Daini Īvānu**.

Daudziem no mums «Baltijas ceļš» ir ne tikai simbols, bet arī personiskas atmiņas ciņā par valsts neatkarību. Dainis Īvāns par

šo akciju ir teicis: ««Baltijas ceļš» ir vēsturisks simbols, kas ir dzīvs kolektīvajā atmiņā, bagātinot izpratni par solidaritātes un vārda brīvības izjūtu un vērtībām.» Tāpēc jo īpaši svarīgi par to atgādināt un runāt, lai izpratni par tā vērtību gūst arī jaunākā paaudze.

Lūk, ieskats vēsturiskajās liecībās par «Baltijas ceļu», kas aprakstītas profesionālās lauku tūrisma asociācijas «Lauku ceļotājs», brīvās enciklopēdijas «Vikipēdija» un oficiālā izdevēja «LV portāls» tīmekļvietnēs.

«Baltijas ceļš», atgādinot par starptautiskajām tiesībām, kuras toreiz neņēma vērā Maskava un uz kurām acis pievēra Rietumi, ir aktuāls arī šobrīd — laikā, kad Ukraina cīnās par savu neatkarību un rietumvalstīs jau izskan aicinājumi Ukrainai atteikties no savām teritorijām par labu Krievijai, norāda kādreizējais Latvijas Tautas frontes (LTF) priekšsēdētājs Dainis Īvāns. «Baltijas ceļš» parādīja padomju totalitārajam režīmam, kura vadītāji, atšķirībā no pašreizējās Krievijas politiskās vadības, tomēr izjuta kaunu par Molotova-Ribentropa paktu, kā esamību gan ilgstoši centās noliegt, ka «jebkurai netaisnībai pienāk gals un jebkurus melus agrāk vai vēlāk izgaismo patiesība.

Otrs akcijas uzdevums bija parādīt rietumvalstu vadītājiem, ka starptautiski noziegumi nevar tikt aizmirsti un palikt neizlaboti, skaidro LTF līderis, atgādinot — jau 20. gadsimta pirmajā pusē politiķis un filozofs Ričards Kudenhovs-Kalergi paudis: «*Kamēr netiks ievēroti taisnīguma principi pret kaut vienu vismazāko valsti, Eiropā būs kari.*».

«Baltijas ceļš» parādīja, kā trīs mazas Baltijas valstis, neatkarīgi no to unikālajām nacionālajām īpatnībām, radīja starpkultūru garīgu sinerģiju gan iekšēji, gan starp Baltijas valstīm kopīga mērķa vārdā — pārvarēt pasaules kara sekas un uzvarēt totalitāro režīmu. «Baltijas ceļš» bija unikāla akcija ne vien Baltijas, bet visas Eiropas un pat pasaules mērogā. Nekad vēl nebija bijis tā, ka triju valstu iedzīvotāji vienotos dzīvā dalībnieku ķēdē, kas savienoja valstu galvaspilsētas — Viļņu, Rīgu un Tallinu.

Vēsturiskais notikums noritēja 1989. gada 23. augusta vakarā un vienoja apmēram 2 miljonus cilvēku. Tā mērķis bija pievērst uzmanību un atgādināt 50 gadus vecus notikumus — Ribentropa-Molotova pakta noslēgšanu. Tā rezultātā divas tā laika lielvaras — Vācija un PSRS pārdaļīja ietekmes sfēras Eiropā pirms kārtējā pasaules kara, bet Baltijas valstis zaudēja savu neatkarību.

Baltijas ceļš sākās Viļņā pie Ģedimina torņa un turpinājās no Viļņas pa A2 autoceļu caur Širvintām, Ukmerģi uz Panevėžu, tad pa *Via Baltica* caur Pasvali pie Latvijas–Lietuvas robežas uz Bausku. No Bauskas Baltijas ceļš turpinājās uz Rīgu caur Iecavu un Ķekavu. Rīgā maršruts no Bauskas šosejas turpinājās pa Ziepniekkalna un Mūkusalas ielu, šķērsoja Akmens tiltu un turpinājās pa Kaļķu un Brīvības ielu. No Rīgas Baltijas ceļš turpinājās pa Pleskavas šoseju cauri Vangažiem, Siguldai, Līgatnei, Mūrnikiem un Drabešiem uz Cēsīm, tad caur Lodi uz Valmieru. No Valmieras akcija turpinājās maršrutā Jēči, Līdzēni, Rencēni, Oleri, Rūjiņa, Ķoņi līdz Latvijas–Igaunijas robežai. Igaunijā maršruts veda caur Karksi-Nuiju, Viljandi, Tiri un Raplu uz Tallinu.

Vēsturiski šāds ceļš izmantots un bijis zināms jau 14.–15.gs. un pat agrāk. Par to liecina varenais Mežotnes pilskalns un sena ostas vieta pie tā. Bauskas pils bijusi svarīgs cietoksnis Livonijas laikos un vēlāk viena no Kurzemes hercoga rezidencēm. Sigulda bijusi ne vien labi nocietināta vieta Gaujas krastā ar trim mūra pilīm tuvumā, bet arī kūrorts veselības uzlabošanai. Līgatne zīmīga ar savu vēsturisko industriālo mantojumu papīrfabrikas veidā. Āraiši — atkal viens sens tirdzniecības ceļu krustpunkts ar Ezersalas pili, senu baznīcu, pilsdrupām un slavenām vējdzirnavām. Cēsis kā viena no Vidzemes vēsturiskajām pērlēm ar vecpilsētu, veco un jauno pili, majestātiskiem Gaujas senlejas skatiem pie Ērgļu klintīm. Valmiera ar Sīmaņa baznīcu, Daliņa stadionu, sava teātra auru un augstskolas jaunību.

Pieminot Rūjienu, interesanti, ka Kārļa Zemdegas veidotais piemineklis «Tālavas taurētājam», kurš uzstādīts 1937. gadā, pieminot Rūjiņas atbrīvošanu, veiksmīgi pārdzīvojis visus pēckara gadus. Pieminekli iekaltie veltījuma vārdi:

*«Taurētājam bija mirt
Tomēr latvji ziņu dzird»*

sasauca ar Baltijas ceļu 1989. gada 23. augustā. Baltijas ceļš ir iegājis vēsturē uz mūžīgiem laikiem, tam nav analogijas vēsturē.

1939. gada 23. augustā – Otrā pasaules kara priekšvakarā, saskaņā ar PSRS līdera Josifa Staļina un Vācijas līdera Ādolfa Hitlera vienošanos, tika noslēgts līgums par savstarpēju neuzbrukšanu, tam pievienotajā papildprotokolā abas valstis sadalīja ietekmes sfēras Eiropā — cik tālu Eiropu pakļaus Vācija, cik tālu — PSRS. Saskaņā ar šo līgumu Latvija, Lietuva un Igaunija bija ietvertas PSRS «interesu sfērā», kā rezultātā 1940. gadā PSRS okupēja Baltijas valstis

Pēc Otrā pasaules kara starptautiskā sabiedrība nepieprasīja PSRS atjaunot Baltijas valstu neatkarību — tās palika padomju okupācijā. Par šo okupācijas faktu gan PSRS, gan pasaulei atgādināja Baltijas ceļš.

Baltijas valstu nacionālās kustības: Latvijas Tautas fronte, Igaunijas Tautas fronte *Rahvarinne* un Lietuvas Reformu kustība *Sajūdis*, 1989. gada 23. augustā organizēja masveida cilvēku manifestāciju. Tas notika apstākļos, kad vēl nebija mūsdienās ierasto operatīvo saziņas iespēju — mobilo telefonu un interneta. Baltijas ceļš bija ciešas un precīzas cilvēku sadarbības radīts.

Iespaidīgā cilvēku ķēde 680 km garumā kopā ar aizvien plašāku starptautisko atbalstu vēsturisko faktu publiskošanai piespieda PSRS Tautas deputātu kongresu 1989. gada 24. decembrī pasludināt Vācijas un Padomju Savienības līgumu un tā slepenos papildprotokolus par spēkā neesošiem.

Baltijas ceļš ienesa nozīmīgas izmaiņas pasaules vēsturē. Tas tika panākts ar sociālo vienotību un kopīgu apņemšanos un pārliecību, ko katrs cilvēks pauda kopīgā mērķa sasniegšanā. Šis iespaidīgais nevardarbīgais protests un solidaritāte bija dzīvs miera kultūras piemērs, paverot piekļuvi informācijai un veicinot slepenā līguma un tā drausmīgo seku atzīšanu. Tas palielināja Baltijas valstu nacionālās pašnoteikšanās iespēju un veicināja demokrātiskas kustības visā PSRS.

Baltijas valstīm izdevās atgūt brīvību mierīgā ceļā, radot nevardarbīgas pretošanās paraugu, ko mūsdienās izmanto vairākās pasaules valstīs kā līdzeklis tautu cīņā par brīvību.

Tas bija ieskats akcijas «Baltijas ceļš» vēsturē. Tiekamies 20. augustā mūsu bibliotēkas lasītavā «Baltijas ceļa» atceres pasākumā kopā ar Daini Īvānu.

PUSGADĀ LASĪTĀKĀS GRĀMATAS

Ieva Jēkabsons

LNerB bibliotekāre-sociālo mediju speciāliste

Vasara parasti ir atvaļinājumu laiks.

Daudzi dodas ceļojumos ar lidmašīnām, kuģiem un autobusiem, bet daži ceļo grāmatās. Kā teicis M. Kūlijs: «Lasīšana dod mums vietu kurp doties, kad mums jāpalieliek tur, kur esam.»

Esmu izpētījusi bibliotēkas lasītāko pielāgoto grāmatu topu un pastāstīšu, kur tad pirmajā pusgadā ir «ceļojuši» mūsu lasītāji.

Lasītākā **AUDIOGRĀMATA** ir «**Latviešu rakstnieku kaķu stāsti**». Tā stāsta par dažādiem kaķiem — gan tādiem, kas patiešām dzīvojuši, gan tādiem, kas radušies vien iztēlē. Grāmatā ir Dzintara Tilaka, Ilzes Eņģeles, Astras Filipsones, Evijas Gulbes, Dianas Bogdanovas u.c. autoru stāsti.

Otrajā vietā ierindojas **Ievas Luikas** grāmata «**...Kā teiktu Raitis... : Latvijas Radio fenomens Raitis Kalniņš**». Grāmata ir kā pieminēklis un cieņas apliecinājums radiožurnālistam Raitim Kalniņam. Tas ir kā viens liels radoraidījums, kurā draugu, kolēģu, laikabiedru atmiņas mijas ar muzi-

kāļajām pauzēm, kurās, ja tā labi koncentrējas, var saklausīt, kā Raitis dzied līdz...

Godpilno trešo vietu ieņem **Zigmara Liepiņa «Mūzaika»**. Komponists grāmatu sarakstījis, atzīmējot savu 70. jubileju. Kā raksturo izdevēji, grāmata ir ne vien Latvijā pazīstama komponista stāsts par mūziķa gaitu sākumu 17 gadu vecumā, bet arī ieskats lielā Latvijas mūzikas vēstures nogrieznī. Grāmatu pieejama arī palielinātā drukā un Braila rakstā.

Lasītākā grāmata **PALIELINĀTĀ DRUKĀ** ir **Aijas Mikeles «Zirneklis»**. Tās darbība sākas, kad mazpilsētas parkā vienu pēc otra atrod pie laternas staba piesietu vīriešu liķus. Jaunajam izmeklētājam Maksim Mežalam ir aizdomas, ka slepkavības saistītas ar seniem pagātnes notikumiem, kad bijušā skārda ceha teritorijā neatļauti ielavījās trīs zēni. Viens no viņiem kļuva par invalīdu, bet otrs pazuda bez vēsts. Grāmata pieejama arī Braila rakstā un audio formātā.

Otrā vietā ir **Gunta Tālera «Garās nakts mēness»** — nīgri parādu piedzinēji, ne sevišķi veiksmīgi darba meklējumi, slepens izsekotājs un pat kolumbiešu mafija — tie ir šķēršļi, ar kuriem sastopas Lana un Mundis, cenšoties sakārtot savas dzīves.

Trešajā vietā — **Narinē Abgarjana «No debesīm nokrita trīs āboli»**. Tā ir mūsdienu pasaka, kuras darbība risinās Armēnijas augstkalnu ciematā. Galvenā varone Anatolija vairs nekādus brīnumus no dzīves negaida, taču izrādās — liktenis viņai sarūpējis ne vienu, bet pat divus pārsteigumus,

kas sagriež kājām gaisā ne tikai viņas, bet visa ciematiņa ikdienu. Grāmata pieejama arī audio formātā.

Lasītākā grāmata **BRILA RAKSTĀ** ir **Māra Bērziņa «Nākotnes kalējs»**. Tas ir romāns sešos sējumos par latviešu rakstnieku, daudzu romānu, stāstu un lugu autoru, Latvijas PSR Tautas komisāru padomes, Latvijas PSR Ministru Padomes, PSRS Augstākās Padomes Tautību padomes priekšsēdētāju Vili Lāci (1904–1966).

Otrajā vietā — **Tamāras Horihās Zernas «MEITĪNA»**. Grāmata par mīlestību, lai arī tajā nav neviena vārda, kas sāktos ar «mīl...». Un vēl par drosmi. Par beznosacījumu drosmi atrast savējo, pazīt to, ieķerties ar rokām un kājām un nevienam neatdot. Savas mājas, savu dzimteni, savu sirdi, savas tiesības staigāt ar augsti paceltu galvu. Grāmata pieejama arī palielinātā drukā.

Topa trešo vietu ieņem **Kati Hiekapelto romāns «Gājputni»**. Kad uz sniegota ceļa tiek atrasts ceļu satiksmes negadījumā cietis sirmgalvis pidžamā, Anna Fekete ir pārlicināta — viss nav tik vienkārši, kā izskatās. Vai mežā atrastais duncis varētu būt saistīts ar šo noziegumu? Vai tomēr jāmeklē vēl viens upuris?

Kas par gada iesākumu!

Vai tava mīļākā šogad lasītā grāmata ir iekļuvusi topā? Nē? Katrā ziņā mans izlasāmo grāmatu saraksts ir atkal kļuvis manāmi garāks...

Tiekamies bibliotēkā!

**Latvijas Neredzīgo
bibliotēkas
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila un pielāgotās drukas nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā *Digitālā bibliotēka*

Tālr. 67522131

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Par publikācijām atbildīgi paši autori.